

Reserves d'insensibilitat

"Sembla que tothom (qui és tothom?) demana més emocions, ja res no resulta prou gros, no ens excitem fàcilment: vejам si per fi enxampem un fill de Pujol amb la senyora del del financer, o la legítima de González al iot del banquer de la gomina."

Els primers dies, la notícia d'una vaga ens fixava els ulls sobre el diari. Setmanes després, si no es tractava almenys d'un atracament, ningú no en feia cas. Més endavant ningú no hauria pogut passar per menys que per un tiroteig amb els ferits corresponents. Més tard, si no hi havia algun mort, el diari perdia totalment interès. Ara, si no hi ha un parell o tres de cadàvers, sembla que no passa absolutament res. "Tres morts... -diu la gent-. Psé... Encara... Més malament hauria pogut anar." Això escrivia Josep Pla, fa més de seixanta anys, els mesos posteriors a l'adveniment de la República. Com que aquests dies estic llegint el meu volum trimestral de les Obres Completes -ara li toca a *Notes per a Sílvia-*, no puc evitar la temptació de servir-me'n. En les cròniques, en els dietaris i en les notes soltes, Pla anava deixant caure, gota a gota, els àcids suficients per dissoldre les crostes que envolten la veritat de les coses. A tres o quatre veritats per pàgina, en resulten, com diria ell, un volum impressionant, considerable, fantàstic. Seixanta anys més tard, són exactament igual de veritats que quan les va escriure, i seixanta anys abans haurien estat també igualment certes. Per això és un gran escriptor, sensacional, fabulós, important: perquè sabia com és la gent, com som els uns i els altres, i ho escrivia de manera totalment transparent.

Som, per exemple, donats en general a la crueltat moderada, si més no una crueltat contemplativa, a la maledicència, a la sospita sobre les causes del benestar aliè, a la satisfacció per la desgràcia quan la desgràcia no ens toca la pell, i a l'enveja dels béns dels caps de la tribu: són els vicis, amb algunes virtuts complementàries, que serveixen per fer rutllar amb suavitat la vida de les societats. Sense això, la prepotència seria intolerable, els pobres més pobres encara, i els poderosos no trobarien cap entrebanc ni trava. El mal és quan aquests petits vicis necessaris, que no ens han de dur a l'infern, esdevenen grossos i greus per saturació de continguts. Quan no en tenim prou amb una mica de desordre i una mica de crim, un pèl d'escàndol públic i unes gotes de corrupció, tot això que fa tanta falta per evitar que la societat siga perfecta, es bloqueja i es queda immòbil per sempre. El mal, doncs, és quan en volem més perquè en dosis petites ja no fa efecte ni estimula.

Vam començar, com és normal, amb una satisfacció indissimulada per les desgràcies

"alienes" (eren *alienes?*), com ara la del vicepresident del Govern i el seu germà, la d'alguns càrrecs dels partits polítics més grans, i els "casos" que anaven eixint i resultaven tan divertits de mirar. Segurament calia més emoció, i no ens la van negar, entre uns i altres, cintes misterioses, caps de la guàrdia civil, el Banc d'Espanya i l'altre banc, iots de dos mil milions, senyores elegants, fotos en calçotests, ah quina droga, quina exaltació de la fantasia, quin alliberament de fantasmes, quines ressaques. I bé, sembla que encara no s'ha acabat la borratxera, la festa i l'alegria, sembla que tothom (qui és *tothom?*) demana més emocions, ja res no resulta prou gros, no ens excitem fàcilment vejам si per fi enxampem un fill de Pujol amb la senyora del financer, o la legítima de González al iot del banquer de la gomina, que tot el país acabe com els fills de la família Windsor, cada dia una primera plana assegurada més grossa que l'anterior, fins que no càpiga en el full del diari, després que vinga qui siga, i visca Berlusconi o el primer mini-führer que es presente. No podran dir que no els han preparat el terreny.

"En ple Terror, a París, la gent anava a veure funcionar la guillotina com a un espectacle. Sentia el cop sec del tallant com qui sent ploure. I això ha estat sempre així, i ho deixarem igual. La reserva d'insensibilitat que té l'home és inesgotable, i això és el que permet d'anar *progressant*. Certament, tot això és vell, però mai com aquests dies no havia estat possible d'acostar-se a aquest mecanisme apassionant." Transcrit de *Notes per a Sílvia*, p. 107. Escrit a Madrid el 1931. I això era quan no hi havia encara televisió, i els energúmens de la ràdio no els pagava l'església amb els diners que li dóna l'estat. Quines coses.

Joan F. Mira